På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt den af Pretura di Bra ved kendelse af 6. juni 1979, for ret:

Domstolen er ikke kompetent til at træffe afgørelse vedrørende de af den nationale ret forelagte spørgsmål.

Kutscher O'Keeffe Touffait Mertens de Wilmars Pescatore

Mackenzie Stuart Bosco Koopmans Due

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 11. marts 1980.

A. Van Houtte
Justitssekretær

H. Kutscher
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT J.-P. WARNER FREMSAT DEN 23. JANUAR 1980 [1]

Høje Ret.

Denne sag er forelagt Domstolen i form af en anmodning om præjudiciel afgørelse fra Pretura di Bra i Piemonte. Som sagen er forelagt, rejses der i det væsentlige spørgsmål af velkendt art vedrørende fortolkningen af EØF-traktatens artikel 95 og vedrørende forholdet mellem denne artikel og traktatens artikler 92 og 93. Efter min opfattelse rejser sagen dog allerførst spørgsmål af mere generel betydning vedrørende rækkevidden af traktatens artikel 177.

1 — Oversat fra engelsk.

De faktiske omstændigheder er følgende.

Den 1. februar 1979 bestilte Mariella Novello, som bor i Magliano Alfieri i Italien, hos Pasquale Foglia, der er vinhandler i Santa Vittoria d'Alba, ligeledes i Italien, et antal kasser italiensk vin, som skulle sendes som gave til Anna Cerutti i Menton i Frankrig. Der var forskellige slags vin, men vinen var i det hele omfattet af definitionen af »hedvin« i nr. 12 i bilag II til Rådets forordning (EØF) nr. 337/79 om den fælles markedsordning for vin. Stort set dækker denne definition vin, der er tilsat alkohol, og som er fremstillet i Fællesskabet. Aftalen mellem Novello og Foglia indeholdt en udtrykkelig bestemmelse om, at hun ikke skulle bære eventuelle afgifter, som måtte blive opkrævet af de italienske eller franske myndigheder »i strid med grundsætningen om de frie varebevægelser mellem de to lande, eller afgifter, som måtte være ulovlige af en hvilken som helst anden grund«. Foglia gav leveringen af vinen i opdrag til en transportvirksomhed, Danzas SpA, som jeg herefter vil benævne »Danzas«. Aftalen mellem Foglia og Danzas indeholdt en bestemmelser om afgifter opkrævet med urette, der svarede til bestemmelsen i aftalen mellem Novello og Foglia. Danzas leverede som aftalt vinen til Cerutti og sendte den 31. marts 1979 faktura for fragt og andre omkostninger til Foglia. Fakturaen indbefattede et beløb på 148 300 LIT for afgifter, som Danzas var blevet afkrævet ved vinens indførsel i Frankrig. Foglia betalte hele fakturabeløbet og anlagde den 7. april 1979 sag mod Novello ved Pretura med påstand om godtgørelse af beløbet. Novello betalte straks Foglia beløbet bortset fra de 148 300 LIT, som hun hævdede var blevet ulovligt opkrævet af de franske toldmyndigheder, og som hun derfor, anførte hun, i henhold til den udtrykkelige bestemmelse i aftalen ikke var forpligtet til at betale. Foglia anmodede herefter retten om at måtte inddrage Danzas som part under sagen under henvisning til, at enten havde opkrævningen af de pågældende franske afgifter været lovlig, i hvilket tilfælde Novello skulle betale dem, eller opkrævningen havde været ulovlig, i hvilket tilfælde Danzas skulle bære afgifterne; i intet af de to tilfælde skulle han selv betale afgifterne. Retten afslog imidlertid anmodningen og forelagde ved kendelse af 6. juni 1979 sagen for Domstolen.

Som det fremgår af kendelsen, fandt retten, at det væsentligste spørgsmål for dens afgørelse var, hvorvidt de franske afgifter, som blev opkrævet for vinen ved dens indførsel i Frankrig, var forenelige med fællesskabsretten. Navnlig fandt retten, at svaret på dette spørgsmål var afgørende for besvarelsen af spørgsmålet om, hvorvidt Danzas skulle inddrages som part under sagen.

Retten fandt, at de nævnte franske afgifter ikke udgjorde afgifter med tilsvarende virkning som told. De »opkrævedes ikke ved indførslen, men inden for rammerne af et indviklet, internt afgiftssystem, som skal ramme såvel indførte som indenlandske produkter.«

De pågældende franske regler synes at inddele hedvin i tre kategorier.

Den første kategori består af »vins doux naturels«. Af denne vin opkræves (eller i hvert fald opkrævedes på daværende tidspunkt) en forbrugsskat på 22,50 FF

pr. hektoliter vin og en »droit de consommation« (forbrugsafgift) på 1 790 FF pr. hektoliter tilsat alkohol. »Vins doux naturels« er defineret i artikel 406 i »Code général des impôts«. Disse vine skal fremstilles af bestemte i loven angivne druesorter, og druerne skal dyrkes på en sådan måde, at der ikke fremstilles over 40 hektoliter most pr. hektar. Vinens alkoholstyrke skal være mindst 14 %, og den tilsatte alkohol, hvis styrke skal være mindst 90 %, skal udgøre mindst 5 % og højst 10 % af druemosten. Endelig skal en person, som ansøger om, at hans vin må blive klassificeret som »vins doux naturel« angive, hvor de vinmarker ligger, på hvilke vinen blev høstet, samt disses matrikelnumre. Der er enighed om, at kun vin fremstillet i Frankrig for øjeblikket kan opfylde betingelserne for at blive anset for »vins doux naturels«, selv om vi af den franske regerings repræsentant fik at vide, at den franske regering er, og i lang tid har været, parat til at forhandle om ordninger, i henhold til hvilke vin fra andre medlemsstater, navnlig Italien, kan blive omfattet af betegnelsen. Kommissionen understregede, at næsten al hedvin fremstillet i Frankrig er »vins doux naturels«. De tal, som den franske regerings befuldmægtigede forelagde os under retsmødet, synes at bekræfte, at i hvert fald langt den største del af den hedvin, der fremstilles i Frankrig, falder ind under denne kategori.

Den anden kategori er »vins de liqueur à appellation d'origine contrôlée« (hedvine med kontrolleret oprindelsesbetegnelse). Under denne kategori falder på grundlag af bilaterale overenskomster mellem Frankrig på den ene side og henholdsvis Portugal og Grækenland på den anden side, portvin, madeira og samos-vin. Sådanne vine belægges med en »droit de consommation« på 4 270 FF pr. hektoliter alkohol, hvad enten alkoholen forefindes naturligt i vinen eller er blevet tilsat. Selv om parternes indlæg ikke var fuldstændig klare på dette punkt, er det, bortset fra portvin, madeira og samos-vine, tilsyneladende alene franske vine (navnlig Pineau des Charentes), der opfylder betingelserne for optagelse i denne kategori.

For det tredje findes der en restgruppe omfattende al anden hedvin, navnlig hedvin indført i Frankrig fra Italien. Af denne hedvin opkræves ikke alene »droit de consommation« på 4 270 FF pr. hektoliter alkohol, men også »droit de fabricaton« (produktionsafgift) på 710 FF pr. hektoliter alkohol. Formentlig er det disse afgifter, de franske toldmyndigheder opkrævede af fru Novello's gave til fru Cerutti.

Pretura har forelagt Domstolen følgende spørgsmål:

»1. Udgør ifølge Rom-traktaten og de til dens gennemførelse udstedte retsakter den beskatning, som hedvine med eller uden oprindelses- eller kvalitetsbetegnelse, indført fra andre medlemsstater i EØF, underkastes i Frankrig, samt beskatningen af halvtørre vine med eller uden oprindelsesbetegnelse, indført fra de samme lande og med et højt naturligt alkoholindhold, en alvorlig forskelsbehandling efter EØF-traktatens artikel 95, når:

— tilsvarende eller i hvert fald direkte konkurerende franske hedvine i Frankrig begunstiges af en langt lavere beskatning end den, som gælder for halvtørre vine med en høj naturlig alkohol-

styrke, indført fra de andre EØF-medlemsstater;

— visse fra tredjelande indførte hedvine i Frankrig beskattes lavere end hedvine fra Fællesskabet.

2. Kan denne lavere beskatning eventuelt være omfattet af traktatens artikel 92, og i så fald inden for hvilke grænser og under hvilke forudsætninger?

3. Er en beskatning, der er i strid med fællesskabsretten, uden videre retsstridig, og udgør opkrævningen af en højere afgift for indførte varer en uhjemlet skatteopkrævning og derfor en betaling uden retligt grundlag?

4. Kan en sådan modstrid med fællesskabsretten gøres gældende overalt i Fællesskabet for alle medlemsstaternes nationale retter, og kan den også gøres gældende i en retsag mellem private?

5. Såfremt spørgsmål 2 besvares bekræftende: Hvilken virkning har det for personer, der har betalt for høje afgifter, at der ikke foreligger en tilladelse i henhold til EØF-traktatens artikel 92?«

Jeg mener, det mest logiske er at begynde med Pretura's fjerde spørgsmål.

Det er let at forstå, at retten må nære betænkeligheder ved den situation, som den befinder sig i, eller i hvert fald mener at befinde sig i, idet den skal afgøre spørgsmålet om en anden medlemsstats lovgivnings forenelighed med fællesskabsretten, navnlig henset til den omstændighed, at myndighederne i denne medlemsstat ikke på nogen måde er repræsenteret for retten.

Det må imidlertid erindres, at alle retterne i alle medlemsstaterne skal lægge fællesskabsretten til grund, hvor det har betydning i sager for dem. I tilfælde, hvor afgørelsen i en sag mellem private, der er indbragt for en ret i en medlemsstat, afhænger af spørgsmålet om, hvorvidt loven i en anden medlemsstat er forenelig med fællesskabsretten, er denne ret forpligtet til at tage stilling til spørgsmålet. Den kan ikke undlade dette alene under henvisning til, at det er gyldigheden af en anden medlemsstats retsregler, der anfægtes. Rettens dom vil imidlertid alene have retskraft mellem sagens parter; retten kan ikke binde den medlemsstat, hvis retsregler anfægtes. Den kan heller ikke binde nogen anden ret i Fællesskabet under henvisning til *stare decisis*-doktrinen eller nogen anden teori om retsafgørelsens retsskabende karakter.

Hvis således retten i den foreliggende sag havde taget Foglias påstand til følge og havde bestemt, at Danzas skulle inddrages som part under sagen, og hvis Danzas efter at være blevet adciteret havde bestridt, at de pågældende franske afgifter var lovlige, ville spørgsmålet om disses lovlighed uafviseligt have været rejst for retten, og denne ville have været forpligtet til at afgøre det. I denne situation ville det have været korrekt af retten, såfremt den fandt det formålstjenligt, at forelægge spørgsmålene for Domstolen i henhold til traktatens artikel 177, uanset rettens egen afgørelse ikke ville være bindende for andre end Foglia, Novello og Danzas.

Det særlige ved denne sag ligger deri, at der faktisk ikke består nogen uenighed vedrørende noget fællesskabsretligt spørgsmål mellem de eneste parter i sagen for Pretura, nemlig Foglia og

Novello. Begge hævder, at de pågældende franske afgifter er opkrævet i strid med fællesskabsretten. Novello gør det, fordi dette klart er i hendes interesse. Foglias holdning blev fremstillet for os på en særdeles klar måde af hans advokat, både i det skriftlige indlæg og under retsmødet. Den er i det væsentlige, at hans stilling under sagen for Pretura er neutral. Han siger, at enten skal Novello eller Danzas betale regningen på de 148 300 LIT, og at beløbet under ingen omstændigheder skal bæres endeligt af ham (selv om han, for tiden, har betalt det). Som italiensk vinhandler har Foglia imidlertid en videregående interesse i at hævde, at de franske afgifter er ulovlige, og hans advokat har med stor styrke hævdet dette standpunkt under sagen.

Efter min opfattelse er det herefter et spørgsmål, om forelæggelsen overhovedet kan antages til realitetsbehandling. Artikel 177 giver Domstolen kompetence til at afgøre præjudicielle spørgsmål vedrørende fællesskabsretten, såfremt »et sådant spørgsmål rejses ved en ret i en af medlemsstaterne« Domstolen har således ikke kompetence til at afgøre et præjudicielt spørgsmål i tilfælde, hvor der under en sag for den nationale ret faktisk ikke rejses spørgsmål vedrørende fællesskabsretten.

Det er rigtigt, at stk. 2 i artikel 177 herefter giver den pågældende nationale ret mulighed for at forelægge sagen for Domstolen »hvis den skønner, at en afgørelse af dette spørgsmål er nødvendig, før den afsiger sin dom«. Men meningen med disse ord kan ikke have været at give nationale retter en uindskrænket ret til at forelægge sager for Domstolen, idet ordene er begrænset af indledningsordene »Såfremt et sådant spørgsmål rejses, etc.« Endvidere må stk. 2 læses i lyset af stk. 3, som forpligter en national ret, der er sidste instans, til at indbringe sagen »Såfremt et sådant spørgsmål rejses ved [den]«. Det er klart, at stk. 2 og 3 må læses som parallelle bestemmelser, hvor den ene giver underordnede retter mulighed for og den anden pålægger retter i sidste instans en pligt til at indbringe sagen for Domstolen når, og kun når, der i sagen faktisk rejses et spørgsmål vedrørende fællesskabsretten. Jeg tror faktisk, at en hensigtsmæssig måde at afgøre, om en forelæggelse i henhold til stk. 2 kan antages til realitetsbehandling, er at overveje, hvorvidt en national ret i sidste instans, såfremt sagen havde verseret for den, ville have været forpligtet til at forelægge den for Domstolen.

Utvivlsomt behøver spørgsmålet ikke at være blevet rejst af parterne i sagen for den nationale ret. Det kan rejses af retten på embeds vegne. Men i hvert fald i borgerlige sager, som alene berører parternes interesser, må det efter min opfattelse dreje sig om et spørgsmål, som, når det først er blevet rejst, er omtvistet mellem parterne. I modsat fald ville spørgsmålet under sådanne sager slet ikke være noget reelt spørgsmål. Jeg siger »som alene berører parternes interesser«, idet andre overvejelser ville komme ind i billedet, hvor f.eks. tredjemands interesser eller ufravigelige retsgrundsætninger spillede en rolle.

Domstolen har altid fortolket artikel 177 således, at den pågældende nationale ret i almindelighed måtte være den rette til at afgøre det forelagte spørgsmåls relevans. Dette er utvivlsomt en rigtig regel,

og jeg skal ikke opfordre Domstolen til at fravige den. Men det er alene en hovedregel, ikke en ufravigelig regel. Jeg nævnte for nylig i sag 22/79 *Greenwich Film Production* mod *SACEM* (endnu utrykt) nogle af de begrænsninger, som gælder med hensyn til reglen. Det er unødvendigt at gentage, hvad jeg da sagde. Jeg kender med sikkerhed ikke nogen sag, hvor Domstolen har antaget, at et spørgsmål kan forelægges den, uanset parterne i sagen for den nationale ret er enige om svaret, og de alene har interesse i dette.

En grund til, at Domstolen efter min opfattelse ikke skal behandle en sådan sag er, at sagen ikke vil have nogen chance for at blive fremstillet på en hensigtsmæssig måde for den nationale ret og ikke vil have nogen chance for at blive procederet på hensigtsmæssig måde for Domstolen. Når jeg siger dette, overser jeg ikke, at vi i den foreliggende sag kunne udnytte både et skriftligt og et mundtligt indlæg fra den franske regering. Det er imidlertid ikke formålet med den procedure, hvorunder medlemsstaterne ved deres regeringer har mulighed for at indgive indlæg i sager, som forelægges Domstolen i henhold til traktatens artikel 177, at bringe en medlemsstat i den situation, at den er den eneste eller den væsentligste fortaler for det ene eller det andet synspunkt under en sag, og det ville være højst ubilligt, såfremt proceduren fandtes egnet til dette formål. Naturligvis vil der kunne opstå sager, hvorunder en medlemsstat tilfældigt bringes i en sådan situation, men medlemsstaten bør ikke forsætligt bringes i en sådan situation.

Der findes i det væsentlige to måder, hvorpå spørgsmålet, om en retsregel eller administrativ praksis i en medlemsstat er forenelig med fællesskabsretten, kan indbringes for Domstolen. Den ene er den fremgangsmåde, som Kommissionen anvender i henhold til traktatens artikel 169. Den anden er, at en ret i den pågældende stat under en sag, i hvilken den relevante statslige myndighed er part, forelægger sagen i henhold til artikel 177. Under begge procesformer har den pågældende stat retlige garantier, som nægtes den som intervenient i en præjudiciel sag, der er forelagt af en ret i en anden medlemsstat. For det første vil sproget i sagen være et, dens tjenestemænd og advokater er vant til at arbejde med. For det andet vil staten, i hvert fald i almindelighed, have en mulighed for at forberede sagen tilbundsgående og at forelægge den (herunder samtlige de beviser, den finder relevante) for enten Kommissionen eller for den nationale ret, før sagen overhovedet kommer for Domstolen.

Hvis jeg har ret i det synspunkt, jeg gav udtryk for tidligere, at det af og til kan ske, at en ret i en medlemsstat med henblik på at påkende en sag, der verserer for den, ser sig nødsaget til at afgøre det spørgsmål, om en retsforskrift i en anden medlemsstat er forenelig med fællesskabsretten, og at det i et sådant tilfælde er hensigtsmæssigt for denne ret at forelægge et eller flere spørgsmål for Domstolen, må man acceptere, at sidstnævnte medlemsstat da vil blive nægtet de retlige garantier, jeg har omtalt. Men hvis der er virkelig tvist mellem parterne under sagen for den nationale ret, må denne retsnægtelse efter min opfattelse tolereres, for det første med henblik på at undgå en større retsnægtelse for disse

parter og for det andet, fordi den pågældende medlemsstat almindeligvis ikke vil blive den eneste eller væsentligste fortaler for det ene synspunkt, men procesfælle med en af parterne. Muligheden for, at denne part skulle undlade at give møde for retten, eller at, hvis han giver møde, sagen procederes dårligt, består naturligvis. Men den eksisterer i så fald som en af de uundgåelige ufuldkommenheder ved retsplejen, og ikke fordi der har fundet et misbrug af denne sted.

De sager, som Kommissionen henviste til vedrørende dette punkt, nemlig sag 22/76 *Import Gadgets* mod *LAMP*, Sml. 1976, s. 1371), og sag 52/77 *Cayrol* mod *Rivoira*, (Sml. 1977, s. 2261), var sager, hvori der ikke var nogen grund til at tro, at der ikke bestod en virkelig tvist mellem parterne.

Sag 244/78 *Union laitière Normande* mod *French Dairy Farmers Ltd.* (12. 7. 1979, endnu utrykt) var, tror jeg, i højere grad på grænsen, idet sagen førtes mellem et moderselskab og dets datterselskab, og idet datterselskabet ikke synes at have kæmpet særlig hårdt. Spørgsmålet om hvorvidt de forelagte spørgsmål kunne antages til realitetsbehandling, ses ikke at have været behandlet. Det ses imidlertid klart af Domstolens dom, at Domstolen nærmede sig sagen med stor forsigtighed, idet den alene tog stilling til et af de spørgsmål, den nationale ret havde forelagt, under henvisning til, at afgørelsen af dette spørgsmål ville være tilstrækkeligt til at gøre det muligt for den nationale ret at afgøre sagen. I den foreliggende sag derimod rejses spørgsmålet om forelæggelsens antagelse til realitetsbehandling, om end indirekte, ved det fjerde spørgsmål fra Pretura.

Der findes en række afgørelser, som kan synes uforenelige med, hvad jeg har sagt, eller med noget af det. Det er den række afgørelser, som begynder med sag 33/70, *SACE* mod *Den italienske Republiks finansministerium*, (Sml. 1970, s. 277), omfatter sag 18/71, *Eunomia* mod *Den italienske Republiks undervisningsministerium*, (Sml. 1971, s. 195), sag 43/71, *Politi* mod *Den italienske Republiks finansministerium*, (Recueil 1971, s. 1039), sag 2/73 *Geddo* mod *Ente nazionale risi*, (Sml. 1973, s. 865), og sag 162/73, *Birra Dreher* mod *Amministrazione delle finanze dello Stato*, (Sml. 1974, s. 201), og slutter med sag 70/77, *Simmenthal* mod *Amministrazione delle finanze dello Stato*, (Sml. 1978, s. 1453).

Disse sager har det til fælles, at de alle er indbragt for Domstolen i form af præjudicielle spørgsmål fra italienske retter, og at forelæggelseskendelsen i dem alle blev afsagt under en ensidig procedure (formentlig i henhold til artiklerne 633 ff i den italienske civilproceslov) med det resultat, at sagsøgte ikke havde lejlighed til at fremsætte sine bemærkninger over for den italienske ret, før forelæggelseskendelsen blev udfærdiget. Alligevel fandt Domstolen i samtlige sager, enten stiltiende eller udtrykkeligt, at anmodningen kunne antages til realitetsbehandling. Domstolen udtalte imidlertid i *Simmenthal*-sagen, at det »dog [kan] være i den gode retsplejes interesse, at det præjudicielle spørgsmål først stilles, efter at der har fundet en kontradiktorisk retsforhandling sted«.

Jeg må tilstå, at jeg ikke finder denne række afgørelser særlig tilfredsstillende, selv om jeg accepterede den i *Simmenthal*-sagen som værende udtryk for gældende ret.

I ingen af de to første sager ses formalitetsspørgsmålet at have været fremført. I den første af dem, *SACE*-sagen, findes der en kort omtale af spørgsmålet i generaladvokat Roemers forslag (s. 282), hvor han synes at have sidestillet den ensidige italienske procesform med

procesformen vedrørende en anmodning om anvendelse af et foreløbigt retsmiddel ved en tysk ret, hvilket var tilfældet i sag 29/69, *Stauder* mod *byen Ulm,* (Sml. 1969, s. 107). Der findes ingen omtale af spørgsmålet i Domstolens dom. I den anden sag, *Eunomia*-sagen, findes der ingen udtrykkelig omtale af spørgsmålet i hverken generaladvokatens forslag eller i Domstolens dom, selv om, som generaladvokat Dutheillet de Lamothe påpegede i sit forslag til afgørelse i den tredje sag, *Politi*-sagen, Domstolen synes at have taget spørgsmålet i betragtning i den præmis i dommen, som omhandler omkostningerne (et så dunkelt punkt, at det undgik vor sprogtjenestes engelske sektions opmærksomhed, da den skulle udfærdige den engelske oversættelse af dommen). I *Politi*-sagen behandlede generaladvokat Dutheillet de Lamothe på grundlag af den spinkle retspraksis bestående af disse to første sager spørgsmålet som endeligt afgjort (se Recueil nr. 1971, s. 1054 f) og Domstolen fulgte ham (se sst. s. 1048). I *Geddo*-sagen vendte generaladvokat Trabucchi tilbage til spørgsmålet (se Sml. 1973, s. 893 f), men Domstolen behandlede det ikke i sin dom. Herefter kom *Birra Dreher*-sagen, i hvilken generaladvokat Mayras loyalt gav udtryk for den opfattelse, at spørgsmålet var blevet endeligt afgjort ved de tidligere domme, navnlig ved Domstolens dom i *Politi*-sagen og ved generaladvokat Trabucchis forslag til afgørelse i *Geddo*-sagen (se Sml. 1974, s. 220-221). Domstolen fulgte ham. Endelig var der *Simmenthal*-sagen, i hvilken jeg — selv om jeg ikke var dristig nok til at sige, hvilket jeg formentlig burde have gjort, at præjudikaterne var utilfredsstillende og burde tages op til overvejelse — i det mindste påpegede — idet jeg citerede sag 52/76, *Benedetti* mod *Munari* (Sml. 1977, s. 163) — at den ensidige procedure for italienske retter ganske vist efter praksis kunne anerkendes i forhold til artikel 177, men ikke nødvendigvis var ønskelig (se Sml. 1978, s. 1484). Dette gentog Domstolen i den passus, jeg har citeret.

Anerkendelsen af denne ensidige procedure betyder ikke alene, at sagsøgte nægtes muligheden for at forelægge sin opfattelse af sagen for den nationale ret, før anmodningen udfærdiges, men også at anmodningen udfærdiges før den nationale ret har haft mulighed for at konstatere, om der faktisk består en tvist mellem parterne vedrørende et spørgsmål i fællesskabsretten. For så vidt er disse præjudikater uforenelige med det forslag, jeg nu er i færd med at fremsætte. Det må imidlertid bemærkes, at i alle sagerne i denne præjudikatsrække, med undtagelse af *Eunomia*-sagen, blev det klart, da sagen kom for Domstolen, at der bestod en egentlig tvist mellem parterne vedrørende et spørgsmål i fællesskabsretten, og at der for Domstolen mødte en effektiv modpart til at procedere sagen (almindeligvis anført som den italienske regering). I *Eunomia*-sagen blev spørgsmålet ganske enkelt ikke taget under overvejelse. I ingen af sagerne var loven i nogen anden medlemsstat end Italien inddraget.

En anden vanskelig sag er *Benedetti* mod *Munari,* som jeg allerede har omtalt. I denne sag var der tale om en partsprocedure for en italiensk ret, men, synes det, ingen reel tvist mellem parterne. Den reelle tvist bestod mellem parterne og AIMA, en italiensk statsmyndighed. Retten bestemte, at AIMA skulle inddrages i sagen som part, men beslut-

tede at forelægge sagen for Domstolen, før den hørte AIMA. Også her udarbejdede retten således anmodningen uden først at identificere et spørgsmål vedrørende fællesskabsret, som parterne var uenige om. AIMA var ikke repræsenteret for Domstolen, men dets interesser blev varetaget af den italienske regering. Det fremgår klart af dommen, at Domstolen fandt proceduren utilfredsstillende. Som den skulle gøre senere i *Union laitière normande*-sagen, nægtede den at besvare samtlige spørgsmål i forelæggelseskendelsen. Efter en samlet vurdering finder jeg ikke, at *Benedetti* mod *Munari* er et klart præjudikalt i den ene eller den anden retning vedrørende det her foreliggende problem.

Jeg tror således ikke, at Domstolen efter en nærmere analyse ville fravige nogen af sine tidligere afgørelser, hvis den kender for ret, at den ikke har nogen kompetence i henhold til artikel 177 til at afgøre et præjudiciel spørgsmål i en sag, hvor der ikke består nogen tvist mellem parterne vedrørende et spørgsmål i fællesskabsretten, og hvor alene parternes interesser er involverede; og jeg mener, at Domstolen bør afgøre sagen således.

Når jeg har bedømt sagen således, mener jeg ikke, at det ville være korrekt af mig at gå ind i en diskussion vedrørende de øvrige spørgsmål, som Pretura har forelagt Domstolen. Jeg skal følgelig afstå herfra.